

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת לך-לך

ח' במרחשוון

בקריאת ההפטרה קרא הרבי "וקנני ה' יחליפו כוח" (ישעיה מ, לא) הצירי תחת הוא"ו.² כמוצ"ש: קידוש לבנה.

יום שני

י' במרחשוון

תענית 'שני' קמא. בימינו אלה, אין נוהגים בתעניות בה"ב³, גם (ואדרבה - בעיקר) בחוגי

(1) כן הוא שם הפרשה בתורה אור, תורת-חיים וכו', עד היום-יום ולקוטי-שיחות ועד בכלל.

(2) הרה"ח ר' יוסף-יצחק שיח' אופן והרה"ח ר' טוביה שיח' זילברשטרום (האחרון כתב הביתה כששמע זאת לראשונה מפי הרבי, כיוון שלמד לקרוא אחרת), כדעת האבן-עזרא שהביא המנחת-שי בתהילים לו, ט וכן הוא במסורה שבמקראות גדולות שלו ושלנו, וכן נדפס בחומש 'תורה תמימה' שממנו קרא הרבי את ההפטרות. ולא כדעת הרד"ק והמנחת-שי עצמו, וכנדפס בחומש היידנהיים, בתנ"ך קורן, בתנ"ך ברויאר (שממנו נעתק 'ספר ההפטרות - חב"ד', הוצאת קה"ת תשנ"ה) ובתיקון 'איש מצליח', שהצירי תחת היו"ד וקוראים "וקנני". זאת למרות שלדעת הראב"ע והמסורה הנ"ל הרי בתהילים שם צריך לומר "וקנני", ולמעשה בכל ספרי התהילים, גם בתהילים 'אוהל יוסף יצחק' שלנו, נדפס "וקנני", אם-כי לא ידוע איך קרא הרבי שם.

(3) למרות שהעניין נפסק בשו"ע הבי"י ובשו"ע אדמו"ר הזקן

החסידים. כמובן, הנוהגים להתענות - ימשיכו במנהגם הטוב, ואין להתיר להם אלא לצורך, כמו חולשת בריאות הגוף; אך חובת הכול היא להוסיף ב'מי רצון' אלו בקו השמחה בגלוי, ב"פיקודי ה' ישרים, משמחי לב"⁴.

יום חמישי

י"ג במרחשוון

תענית 'חמישי'.

* סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה - כל ליל שישי (יום חמישי בלילה), י"ד בחשוון⁵. וכיוון שמקפידין להימנע מלקדשה בש"ק⁶, יש לזכור לקדשה לפני-כן.

(בסימן מיוחד, או"ח סי' תצב), וסיבתו: "לפי שחוששין שמא מתוך משתה ושמחת המועד באו לידי עבירה". ולפני כמאה שנה התרעם הגר"ע גרודזנסקי ז"ל בוילנא על רב גדול "שהנהיג כמה קולות בסדר דבה"ב וי"כ קטן..." (ראה מבוא לקונטרס ומעין עמ' 25).

(4) 'התועדויות' תשמ"ח ח"ג עמ' 258 ואילך, וראה שם ביאור טעמו של דבר - אם כי הרבי נשיא דורנו בעצמו הקפיד להתענות בתעניות אלו.

(5) ובדיעבד ע"פ החתם סופר, עד סוף ליל ש"ק זו.

(6) רמ"א סי' תכו ס"ב. הטעמים נלקטו בס' 'קידוש לבנה - אוצר הלכות ומנהגים' פ"ו הערה א. מנהג רבותינו בזה, ברישמת הגר"י לנדא ז"ל שנדפסה ב'כפר חב"ד', גיליון 986 עמ' 35.

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'נח

ערב שבת קודש

פרשת לך-לך

ז' במרחשוון התשע"ה

יוצא-לאור על-ידי

מכון ליובאוויטש שעליד

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ז' במרחשוון ה'תשע"ה - י"ד במרחשוון ה'תשע"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ז' במרחשוון	ה'ל' מלוה ולוה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	ה'ל' עדות פרק יא.	מ"ע קצז. מל"ת רלד.
ש"ק	ח' במרחשוון	פרק ד-ו.	פרק יב.	מ"ע קמב.
א'	ט' במרחשוון	פרק ז-ט.	פרק יג.	מל"ת רלט.
ב'	י' במרחשוון	פרק י-יב.	פרק יד.	מ"ע קצט. מל"ת רמ.
ג'	י"א במרחשוון	פרק יג-טו.	פרק טו.	מל"ת רמא. רמב.
ד'	י"ב במרחשוון	פרק טז-יח.	פרק טז.	מל"ת רלה.
ה'	י"ג במרחשוון	פרק יט-כא.	פרק יז.	מל"ת רלו.
ו'	י"ד במרחשוון	פרק כב-כד.	פרק יח.	מל"ת רלז.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה							
ו', ז' במרחשוון	3:56	4:43	5:05	6:04	8:38	11:24	11:54	4:52.0	5:17
ש"ק, ח' במרחשוון	3:57	4:44	5:05	6:04	8:39	11:24	11:54	4:51.1	5:16
א', ט' במרחשוון	3:58	4:45	5:06	6:05	8:39	11:24	11:54	4:50.2	5:15
ב', י' במרחשוון	3:58	4:45	5:07	6:06	8:40	11:24	11:54	4:49.4	5:14
ג', י"א במרחשוון	3:59	4:46	5:08	6:07	8:40	11:24	11:54	4:48.5	5:14
ד', י"ב במרחשוון	4:00	4:47	5:08	6:08	8:40	11:24	11:54	4:47.7	5:13
ה', י"ג במרחשוון	4:01	4:48	5:09	6:09	8:41	11:24	11:54	4:47.0	5:12
ו', י"ד במרחשוון	4:01	4:48	5:10	6:10	8:41	11:24	11:54	4:46.2	5:11

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ
לך-לך	4:15	5:27	4:30	5:29	4:20	5:27	4:33	5:30
וירא	4:09	5:22	4:24	5:24	4:14	5:22	4:28	5:25

עורך אחראי: לוי צחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף צחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יור: הרב יוסף צחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

הבנתם.

אברהם התחיל להאיר. זהו תוכן העניין של 'בהבראם', כי אברהם הכיר את התכלית והמעלה הפנימית של בהבראם, שהכוונה העליונה בעבודה אינה רק להיות בעל מדות ובעל הנהגות נעימות, אלא גם ללמד ולהסביר לזולת את הנועם של מדות טובות.

כוונת הבריאה

אבותינו רבותיו הקדושים, מכ"ק רבינו הזקן לדורותיו, מלמדים אותנו בכל דור ודור שכל עניין, הן בהשכלה והשגה והן בעבודה ופועל, יהיה מובן ומבואר בדיק ובבהירות.

[...] אברהם אבינו היה משכיל נפלא והשיג על ידי הכרה עצמית שהעולם הגשמי, הגם שהנו התחתון מכל העולמות, אשר לא די בהיותו גשמי הרי הוא גם חומרי ממש, הרי שבאמת כוונת הבורא בבריאה היא דווקא בחומרי. יותר מכך, לא רק שזוהי כוונת הבריאה, אלא שהחומרי הוא אכן מעלת הבריאה, כי על ידי העולם החומרי והגשמי, כאשר מבצעים הכול על פי התורה והמצווה, מעלים את כל העולמות.

הרגש של שכל עצמי

[...] התחלת ההנהגה בעולמות. מתחילה מאברהם אבינו, שזהו הפירוש הפנימי של המאמר: עד אברהם היה העולם מתנהג באפילה, באברהם התחיל להאיר.

אברהם אבינו הוא דור עשרים ואחד מאדם הראשון שהיה יציר כפיו של הקב"ה, ובנשמתו כלולות ותלויות כל נשמות ישראל שהתגלו בעשרים דורות שמאדם ועד אברהם אבינו, וכל נשמות ישראל שנגלו מזמנו של אברהם אבינו

ושיתגלו בעתיד עד משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

בכמה התועדויות כבר דובר, שאברהם אבינו היה משכיל נפלא, ולהשכלה של אלוקות הגיע בהשכלה מושגת - ההשגות הדקות והעמוקות ביותר שאין להן תפיסה בשכל. אפסיות הישות אינה [מושגת] אלא בהרגש של שכל עצמי. בעניין זה היה שכלו של אברהם אבינו מונח ומעמיק, להבין את כוונת האלוקות ברוך-הוא ותכלית הבריאה של העולם הארצי.

אברהם אבינו התפלא מאוד מהי הכוונה האלוקית בבריאת העולם החומרי. עד אשר הגיע בשכלו הבהיר לאמיתית כוונת הבורא ברוך-הוא בעולם החומרי - שכאשר מעלים את החומר, פועלים עליה בכל העולמות.

(ספר השיחות תש"ח עמ' 209-211, תרגום מאידיש)

מסכת אהבת ישראל...

רבינו הזקן חזר בפעם הראשונה לויטעבסק ממזריטש, וסיפר מה שמע מהמגיד ממזריטש: שאצל הבעל שם טוב מכילה מסכת אהבת ישראל כמה מאות פרקים. אצל אברהם אבינו הכילה מסכת עבודה-זרה ד' מאות פרקים, ואילו אצל הבעל שם טוב זו מסכת אהבת ישראל שהכילה כמה מאות פרקים.

אברהם אבינו הנחיל לעם ישראל אהבת המקום - אהבת השם יתברך, ואילו הבעל שם טוב הנחיל ליהודים אהבת ישראל - לאהוב יהודי בגלל היותו יהודי. כאשר יהודי נמצא בקצה העולם, ואינו מכירו כלל, רק הקב"ה יודע עליו והוא יודע על הקב"ה - צריך לאהבו.

(ספר השיחות תש"ו עמ' 40, תרגום מאידיש)

אברהם אבינו התחיל להאיר

הייחוס שלנו...

נפש שלו עשה חסידים.

(שם, תרפ"ז עמ' 157, תרגום מאידיש)

נשאר 'תרח'

גם לאברהם אבינו היה אבא 'ארצי' והוא 'תרח'. הוא היה אדם חשוב, שר בתפקידו, ובכל זאת נשאר "תרח"...

(שם, תש"ח עמ' 205, תרגום מאידיש)

משכיל של 'דעת עליון'...

ההנהגה על פי תורה מתחילה מאברהם אבינו. נאמר: אלה תולדות השמים והארץ בהבראם. בהבראם אותיות אברהם, כי בזכות אברהם אבינו נברא העולם, התוכן והעניין הפנימי של תולדות השמים והארץ בהבראם [הוא] כאשר אברהם התחיל להאיר. היינו, שמעלתו הנפלאה של אברהם אבינו אינה אלא בכך שהוא מכיר את בוראו.

אברהם היה משכיל נפלא, ומסור בכל הפלאות מהותו ומציאותו לידיעת מהות האלקות והכרת מציאות האלקות, אבל [בתחילה] רק לעצמו לפי אורחות חיי בעלי השכלה שעוסקים רק עם עצמם, בבחינת 'טרוד למיבלע', לעלות ולהתמיד בידיעות.

אך אברהם התחיל להאיר. אברהם, משכיל בבחינת 'אצילות', משכיל של 'דעת עליון', ולכן התחיל להאיר - להיות מלמד, לפרסם אלקות בין אנשים ארציים. הוא - אברהם - פרסם אלקות אפילו לרמות הנמוכות ביותר של האנושות, שגם ערביים ידעו ממצאות הבורא ברוך הוא לפי

אנו מיוחסים יותר מאברהם אבינו עליו השלום. אברהם אבינו רקד בשמחת תורה עד התקרה, ובכל זאת את תרח אביו 'הלקו'. אבל אנו ואבותינו ואבות אבותינו - רקדנו בשמחת תורה, ואף אנו רוקדים בשמחת תורה!

(ספר השיחות תרפ"ו עמ' 95, תרגום מאידיש)

להביט ולהתרפאות

אצל אברהם אבינו תלתה על הצוואר מרגלית, שכל חולה שהיה מביט עליה, התרפא. חולה הרי בגימטריה מ"ט, היינו אף מי שהיה שקוע במ"ט שערי טומאה רחמנא ליצלן, פעל הדבר גם עליו.

(שם, עמ' 96, תרגום מאידיש)

כמה מעלות טובות עלינו...

...דיבר בעניין החסידים ובמעלות החסידים שהינם סוג אחר של אנשים בטבע תולדותם: חסיד הוא בטבע פיקח, בטבעו תקיף הוא בדעתו, לחסיד יש חיות, אצל חסיד ישנו כוח הביטול, לחסיד יש חוש ריח - וכל הדברים הללו הם מעלות גדולות באם מנצלים אותם כראוי בעבודה על פי תורת החסידות.

כל המעלות הטובות הללו ונוספים עליהם פעל הרבי אצל חסידים בכוח עבודת המסירות נפש שלו. אברהם אבינו באמצעות מסירות הנפש שלו עשה יהודים - ואילו הרבי על ידי המסירות

(1) להעיר מפיוט "אגיל ואשמח בשמחת תורה": אברהם שמח בשמחת תורה.

עלייה והילוך שבאין ערוך לגמרי!

פרשת בראשית עוסקת בבריאת העולם, "עולם על מילואו נברא" - עבודת הצדיקים • פרשת נח, העוסקת בטיהור העולם על ידי מי המבול - עניינה עבודת בעלי תשובה • בפרשת לך לך נדרש היהודי להוסיף ולהתעלות באין ערוך, למעלה ממדידה והגבלה • וההליכה היא בשניים: מלמטה למעלה - להוסיף באיכות אם לא בכמות, ומלמעלה למטה - לצאת ולהשפיע על יהודי נוסף מתוך חיות • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. כאשר מעבירים את הסדרה, ונזכרים ששם הסדרה הוא "לך לך" [היינו, אף על פי שבסדרה זו ישנם ריבוי עניינים, ואילו ציווי הקב"ה לאברהם "לך לך מארצך וממולדתך גו" מסופר רק בפסוקים הראשונים שבסדרה, אף על פי כן, נקראת כל הפרשה כולה בשם "לך לך"] - הרי זה מזכיר ומעורר שהעבודה צריכה להיות באופן ד"לך לך", הליכה אמיתית, למעלה ממדידה והגבלה, באין ערוך לגבי דרגתו הקודמת.

ולא רק כאשר מדובר אודות ענייני הרשות - דמאי קא-משמע-לך, אלא גם כאשר מדובר אודות ענייני קדושה, נדרשת העבודה של "לך לך", עלייה והילוך שבאין ערוך.

זאת אומרת: גם כאשר עבודתו היא באופן של "בכל מאודך", הנה כאשר מתרגל בעבודה זו, הרי ההרגל נעשה טבע שני, או (כלשון המובא במקום אחר) טבע סתם, ומאחר שזה נעשה טבעו ורגילותו, שוב אינו נקרא "עובד אלוקים" על ידי עבודה זו, אלא "אשר לא עבדו".

וכמבואר בתניא¹ "מה שכתוב בגמרא דעובד אלוקים היינו מי ששונה פרקו מאה פעמים ואחד, ולא עבדו היינו מי ששונה פרקו מאה פעמים לבד" - שזוהו "משום שבימיהם היה הרגילות לשנות כל פרק מאה פעמים... ולכן זאת הפעם המאה ואחת היתה על הרגילות שהורגל מנעוריו, שקולה כנגד כולן... להיות נקרא עובד אלוקים".

והנה, "בימיהם היה הרגילות לשנות כל פרק מאה פעמים", ולכן כאשר לומד מאה פעמים ואחד, נקרא "עובד אלוקים"; אבל כאשר מתרגל ללמוד מאה פעמים ואחד - הרי גם כאשר לומד מאה פעמים ואחד, שוב אינו נקרא "עובד אלוקים", ולא זו בלבד שאינו נקרא "עובד אלוקים", אלא יתירה מזו: "אשר לא עבדו"!

וכפי שידע איניש בנפשיה, שכאשר עושה דבר מסויים מצד הרגילות שלו - אינו זקוק ליגיעה ולהשתדלות בעניין זה, ולכן אינו נקרא "עובד

(1) פרק ט"ו.

התוספות הקשו על זה: איך אפשר לומר שאין מזל לישראל, והרי אמרו רז"ל (מו"ק כח) "בני, חיי ומזוני – לאו בזכותא תליא אלא במזל תליא"? מתרץ אדמו"ר הזקן:

ודאי שיש מזל לישראל, כדמוכח גם ממה שאמרו רז"ל (שבת נג) "אדם אית ליה מזלא", וכן – "הכול תלוי במזלא" (זוהר ח"ג רפט). אלא שאינה דומה בחינת המזל של ישראל לבחינת המזל של אומות העולם. המזל של אומות העולם הוא – המזלות, שבעים השרים והכוכבים, שחלק ה' להם; ואילו ישראל אינם נתונים לשליטת המזלות, ומזלם הוא בחינת "אין", שלמעלה מהשתלשלות. וכך יש לפרש את מאמר חז"ל: "אין – מזל לישראל", המזל של ישראל הוא בחינת ה'אין'.

(ליקוטי תורה דברים עא, ד)

והאמין בה' ויחשבה לו צדקה (טו,ו)

כלום יש פלא וחידוש בזה שאברהם אבינו ע"ה, שמסר את עצמו למיתה על קידוש ה' בכבשן האש, האמין בהבטחת ה' שיהיה לו בן? אמר אדמו"ר הזקן:

תשוקתו של אברהם היתה שיהיה לו בן שיירש את דרך עבודתו בעבודת ה'. ועל זה הובטח "אשר יצא ממעיך הוא יירשך". אבל הוקשה לאברהם: הלא יצחק הוא בעל בחירה, וכיצד אברהם יכול להיות בטוח שילך בעקבותיו? לכן נחשבה לו לזכות העובדה שהאמין בהבטחה זו. כיצד, באמת, היה יכול הקב"ה להבטיח הבטחה כזו, והרי עלידי כן שוללים מיצחק את הבחירה החפשית? אלא הידיעה שלמעלה אינה מכריחה את הבחירה, כידוע.

(שמועות וסיפורים חלק ג, עמ' 203)

במה אדע כי אירשנה (טו,ח)

כיצד אפשר להבין את העובדה שאברהם ביקש אות וסימן להבטחת הקב"ה, וכי הבטחתו של הקב"ה עצמה אינה מספקת?

הביאור בזה: רז"ל אמרו (בבא בתרא קל) "אין למדין הלכה לא מפי לימוד כו' (שאם לומד הרב דרך לימודו ואמר 'מסתבר טעמא דפלוני חכם' אין תלמידיו למדין משם הלכה, דשמא אם יבא לידי מעשה ידקדק יותר ויראה טעם אחר בדבר, רשב"ם), עד שיאמרו לו הלכה למעשה". הווי אומר: הדיבור אינו מכריח שהדבר יבוא לידי מעשה בפועל, ובהחלט ייתכן הפסק בין הדיבור למעשה. לכן צריכה להיות פעולה מיוחדת שתוריד מדיבור למעשה.

ולכן, אף שהקב"ה הבטיח לאברהם בדיבור לתת את הארץ לישראל, מכל-מקום אברהם חשש שמא לא 'יומשך' הדבר מדיבור למעשה, כי מחמת חטאיהם לא יהיו ישראל ראויים לקבל את הארץ.

ואף שההבטחה מוכרחה להתקיים (שהרי הקב"ה הוא המבטיח) – עדיין קיים החשש שמא יהיה זה רק ברוחניות, ולא 'יומשך' כלל למטה בגשמיות. וברור שאם ה'המשכה' תהיה ברוחניות בלבד, רק יחידי סגולה יוכלו לזכות בכך, כי לא כולם יהיו 'כלים' להשפעה. מה שאין כן כשה'המשכה' היא בגשמיות – הרי היא לכל בני ישראל בשווה.

לכן ביקש אברהם כריתת-ברית בעניין של מעשה-בפועל. ואז כשההבטחה מלווה במעשה-בפועל בהכרח הוא שתינתן הארץ בפועל (בגשמיות) לישראל.

(אור התורה כרך א, דף פב)

ממנו עניין ה"לך-לך", עילוי והליכה שבאין-ערוך לגבי דרגתו הקודמת, למעלה ממדידה והגבלה לגמרי.

זאת אומרת: נקודת ההוראה מפרשת "לך-לך" היא – שגם כאשר נמצאים במעמד ומצב נעלה ביותר, נדרשת עלייה והילוך באופן שבאין-ערוך כו'.

ב. וזהו גם סדר הפרשיות – בראשית, נח ולך-לך:

אלוקים" מצד עבודה זו. דוגמה פשוטה לדבר:

כאשר נולד ילד יהודי להורים שעבודתם היא באופן של "בכל מאודך" – הרי תיכף ומיד מרגע שיצא לאוויר העולם, "בטרם ידע הנער מאוס ברע ובחור בטוב", הרי הוא גדל באווירה של עבודת-ה' באופן של "בכל מאודך".

וכאשר שולחים אותו למוסד חינוך – הרי אופן החינוך הוא ברוח זו, כי אף-על-פי שהחינוך הוא

גם כשכל חיותו בלימוד התורה – אינו יכול להסתפק

בכך, אלא נדרש לצאת ולהשפיע על יהודי להניח

תפילין, ולקנות אות בספר-תורה

בפרשת בראשית מדובר אודות כללות העבודה דבר-נש עסיק באורייתא ומקיים עלמא. וכפי שנתבאר² מה שכתוב בדרושי חסידות שחידוש התהוות העולם שעלידי עבודת בני-ישראל הוא בדוגמת חידוש ההתהוות יש מאין, היינו, שבני ישראל פועלים בעבודתם "שמים חדשים וארץ חדשה".

ולאחרי פרשת בראשית באה פרשת נח – שההבדל ביניהם הוא בדוגמת כללות החילוק שבין עבודת הצדיקים ועבודת בעלי-תשובה. והביאור בזה:

פרשת בראשית עניינה – בריאת העולם, "עולם על מילואו נברא", שזהו כללות עניין עבודת הצדיקים – "האלוקים עשה את האדם ישר".

דהנה, בקבלה וחסידות מבואר אמנם שכללות עניין בריאת העולם קשור עם עבודת התשובה, כי בריאת עולם התיקון הייתה לאחרי שבירת הכלים שבעולם התווה, ולכן הרי זה קשור עם כללות עניין עבודת התשובה – להשיב את הניצוצות שנפלו

אמנם "על פי דרכו", הרי זה באופן שהפנימיות שבזה חדורה בכללות עניין "בכל מאודך".

וגם אחר-כך הרי הוא דר בסביבה החדורה בעבודת-ה' באופן של "בכל מאודך" – ולכן, העבודה של "בכל מאודך" נעשית טבעו ורגילותו, מאחר שאינו יודע אודות אפשרות אחרת – מעולם לא ראה מציאות אחרת!

ולכן, אין זה נחשב לעבודה ויגיעה שלו, ואין זה אפילו "קב שלו" ("קב" אחד בלבד שלו) – כי לא הייתה לו ברירה להיוולד אצל הורים אחרים, וכאשר הכניסוהו למוסד חינוך הנ"ל (בהיותו בן ג' או ה' שנים) לא שאלו אותו לאיזה מוסד חינוך ברצונו להיכנס (ועל-דרך זה בנוגע למוסדות חינוך לבנות), ובמילא נעשתה הנהגה זו לטבע ורגילות אצלו.

ועל זה באה ההוראה בפרשתנו – "לך-לך מארצך וממולדתך ומבית אביך": למרות שמדובר אודות "ארצך ומולדתך" של קדושה, אופן העבודה של "בכל מאודך", אף-על-פי-כן, מאחר שזהו "ארצך ומולדתך", טבעו ורגילותו כו', הרי הוא במעמד ומצב "אשר לא עבדו", ולכן נדרש

(2) לעיל, שיחת שבת בראשית תשמ"ב ס"ו.

פרשת לך-לך

לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך (יבא)

ציווי זה מופנה לנשמתו של כל יהודי ויהודי, אשר צריכה לרדת ממקור חוצבה בעולמות העליונים, דרך השתלשלות מדרגות רבות, עד לעולם הזה:
 "מארצך" – מבחינת רצון העליון (ארץ מלשון רצון);
 "ממולדתך" – מבחינת חכמה העליונה (הנקראת 'אב');
 "מבית אביך" – מבחינת בינה (שהיא בית וכלי לאב, חכמה);
 "אל הארץ" – לעולם הזה הגשמי;
 "אשר אראך" – אשר אני, מהותו ועצמותו יתברך, אראה לך. רק בעולם הזה מסוגלת הנשמה להמשיך ו'לקחת' את עצמות הבורא, על-ידי עסק התורה והמצווה.

(לקוטי שיחות, כרך א, עמ' 15)

מארצך וממולדתך ומבית אביך (יבא)

"מארצך" – מרצונותיך; "ממולדתך" – ממידותיך; "מבית אביך" – משכלך. אף שרצונותיו של אברהם, וכן שכלו ומידותיו, היו חדורים קדושה, מכל מקום, הם כוחות שלו (אמנם של קדושה, אבל מציאות דקדושה); ועליו ללכת "אל הארץ אשר אראך" – העבודה שהקב"ה מראה לו. אמנם, גם לפני ציווי זה פרסם אברהם אלוקות בעולם והכניס רבים תחת כנפי השכינה, אבל הוא עשה זאת מצד הכרתו והבנתו באלוקות; ואילו לאחר הציווי נכנס לסדר חדש – פרסום אלוקות מצד ציווי ה', בתור שליח'.

(לקוטי שיחות כרך כ, עמ' 58)

מארצך וממולדתך ומבית אביך (יבא)

התורה אינה מזכירה את גדולתו של אברהם (שהכיר את בוראו, שמסר נפשו על קידוש ה' באור-כשדים, ועוד), כפי שאנו מוצאים אצל נח (שקודם שהקב"ה דיבר אליו מקדימה התורה ומספרת שהיה צדיק ותמים). מדוע?
 יש לומר, שאצל כל העמים, ההתקרבות לאלוקות תלויה בכך שהם מכירים בקב"ה ומתקשרים אליו. אך אצל עם-ישראל מתבסס עיקר קירובם לאלוקות ומציאותם כיהודים על כך שהקב"ה בחר בהם. וכאן יש רמז לעניין זה – שייחודו של אברהם אבינו כיהודי ומעלתו הגדולה אינם מתחילים בכך שהוא התקרב לבורא, אלא שהקב"ה הבדילו וייחדו; הקב"ה ציווה והוא קיים.

(לקוטי שיחות כרך כ, עמ' 305)

ויוצא אותו החוצה (טוה)

אמר לפניו – ריבונו-של-עולם, נסתכלתי באצטגנינות שלי, ואיני ראוי להוליד בן. אמר ליה: צא מאצטגנינות שלך, שאין מזל לישראל (שבת קנו)

בשבירת הכלים. וזהו כללות העניין של סותר על מנת לבנות – בניין עולם התיקון, בדוגמת כללות עניין עבודת התשובה.

אבל אף-על-פי-כן, על-פי פשטות העניינים מוכן שפרשת בראשית קשורה עם כללות עבודת הצדיקים, מאחר ש"עולם על מילואו נברא", באופן ש"האלוקים עשה את האדם ישר".

ולאחרי זה באה פרשת נח, שעניינה – "כי מי נח זאת לי" [וכמבואר בדרושי חסידות שזה קשור עם בחינת "כימי עולם וכשנים קדמוניות"], נייחא דרוחא, נייחא לעליונים ונייחא לתחתונים – לאחרי שהעולם היה במעמד ומצב ש"ותמלא הארץ גו" עניינים בלתי רצויים. זאת אומרת, שהנקודה הכללית בפרשת נח היא – עבודת התשובה.

וכמבואר בדרושי חסידות שהארבעים יום של ירידת גשמי המבול הם בדוגמת הארבעים סאה דמקווה – מאחר שכללות עניין המבול בא לטהר את הארץ, בדוגמת הנאמר "לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם", שזהו כללות עבודת התשובה.

ועבודת התשובה בפרשת נח היא באופן שנה הקריב קרבנות מן הבהמות שהיו בארץ קודם המבול, זאת אומרת, שלוקחים דבר שהיה בארץ שעליה נאמר "ותימלא הארץ גו", ומהפכים זאת להיות קורבן לה', ועד שעל-ידי זה נפעל ש"וירח ה' את ריח הניחוח".

ועל-ידי זה – "ויאמר ה' אל לבו לא אוסיף גו' ולא אוסיף", "כפל הדבר לשבועה", ובאופן ש"לא ישבותו" – עניין הנצחיות.

* * *

ג. והנה, כללות עניין הנצחיות קשור עם עבודת התשובה דווקא. והביאור בזה:

מבואר בשמונה פרקים להרמב"ם בהקדמה למסכת אבות ("מילי דחסידותא"), שישנו עילוי בעבודת הבעל-תשובה שכבש את יצרו לגבי עבודת הצדיק שלא נתנסה בזה – כי אצל הצדיק אי-אפשר לדעת בבירור שעבודתו תהיה כן בתמידות, מאחר שלא הגיע לידי ניסיון, אבל הבעל-תשובה, שבא לידי ניסיון וכבש את יצרו כו'

– הרי בוודאי שימשיך בעבודתו בתמידות ובאופן נצחי.

דוגמה לדבר:

שטר שיצא עליו ערעור ונתקיים בבית-דין, לא שייך עוד עניין של ערעור על שטר זה. דהנה, גם קודם שנתקיים השטר בבית-דין, יש בו תוקף של שטר על-פי תורה, אלא שאין זה שולל את האפשרות שיבוא מישהו ויערער על השטר. אבל אחרי שיצא ערעור על השטר ונתקיים בבית-דין, נעשה תוקף השטר באופן ששוב לא יוכלו לערער עליו כלל.

ועל-דרך זה מוכן בנוגע לעניינינו – שדווקא לאחרי שעמד בניסיון וכבש את יצרו, נעשית עבודתו באופן נצחי, שלא שייך בה שינוי כו'.

ועל-פי זה מוכן שכללות עניין הנצחיות ("לא ישבותו") בעבודת האדם – שייך בעבודת התשובה דווקא. וזהו קשר "לא ישבותו" עם פרשת נח, שנקודתה – עבודת התשובה.

ד. על-פי האמור לעיל מוכן שלאחר פרשת בראשית ופרשת נח נמצאים במעמד ומצב נעלה ביותר – כי ישנם כבר ב' אופני העבודה, הן עבודת הצדיקים (פרשת בראשית) והן עבודת התשובה (פרשת נח).

ולא זו בלבד שישנם ב' אופני עבודה אלו בנוגע לעצמו, אלא עבודתו היא באופן שפועל ב' אופני עבודה הנ"ל בכללות העולם: פרשת בראשית – עבודת הצדיקים בנוגע לכללות העולם, ופרשת נח – עבודת התשובה בנוגע לכללות העולם.

והנה לאחר כל עילויים הנ"ל, מגיעים לשבת פרשת לך-לך, ואז אומרים לו ליהודי שצריך להיות "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך", היינו, שאחרי כל זה נדרשת ממנו עבודה באופן של עלייה והילוך שבאין-ערוך לגמרי!

זאת אומרת: אחרי כללות העבודה בחודש תשרי, אותיות "רשית", שאז נמשכים כל ענייני בני-ישראל בגשמיות וברוחניות על כל השנה כולה, הנה כאשר מגיע חודש מרחשוון, שאז מפרקים את המטען הרוחני שרכשו במשך חודש תשרי ("מען פאקט פאנאנדער די 'סחורה' וואס

להתלבש' כדי להציל

בסיום התוועדות יו"ד שבט תשל"ו (שיחות קודש כרך א' עמ' 418) למד הרבי הוראה נפלאה מהנהגתו של הקב"ה "אני יוצא בתוך מצרים", ש'התלבש' בלבושים כדי שיוכל להציל גם יהודי שנמצא ובהיותו שרוי בביתו של המצרי, ו"דיו לעבד להיות כרבו" על יהודי להתלבש ב'לבושים' כדי לקרב את הזולת כו', והמשיך:

ודלא כאותם הסבורים שאין להדפיס בעיתונים עניינים של תורה כו', ואדרבה זוהי אכן הכוונה, ואילו לא היתה זו הכוונה לא היו מאפשרים לעשות כן. וכן נהג כב' קדושת מו"ח אדמו"ר בריגא, ווארשא, וכאן בארצות הברית, והמפורסמות אין צריכים ראה שאכן זו הכוונה וזה גורם נחת'רוח אמיתי.

הביבליוגרף השמיט ביבליוגרפיה!?

בשנת תש"מ נדפס ספר, ובו אוסף מאמרים מחקרים על ספרות וביבליוגרפיה שפורסמו במשך השנים בכמות שונות. כאשר פגש הרבי במחבר שאל אותו, מפני מה לא הדפיס בסוף הספר את רשימת כתביהעת בהם פורסמו המאמרים לראשונה.

המחבר הגיב: "את מי מעניין ולמי משנה באיזה עיתון או בטאון זה התפרסם?"

הרבי המשיך והסביר: "הרי מדובר במחקר ביבליוגרפי, ושם נוגעים פרטים כאלה". הרבי גם הודה לו על שכלל את מאמרו "כך חוקרים חסידות בישראל", מאמר הולם כנגד 'חוקרי' חסידות מגמתיים.

*

לסיום יצוין, כי בטרם יצאו כרכי 'לקוטי שיחות' לאור, ביקש הרבי לציין בחצאי-עיגול במפתח שבראש הספר, את שנת הדפסת השיחה לראשונה בתור ליקוט שבועי, וכך אכן נעשה.

ה'הוצאה לאור' - יחזירו הכסף.

* * *

ואכן באותו קיץ הופיעו, הן קובץ ב' ובו 319 עמודים (תיאור מפורט שלו ב'ספרי ההלכה של אדמו"ר הזקן' ביבליוגרפיה (קה"ת תשד"מ) עמ' 164), והן קובץ ג' לקראת ערב ראש השנה תשל"ו (תיאורו מופיע ב'ספרי הלכה' שם).

כ'השלמה' לסיפור זה, יש בנותן טעם להביא את עדותו של הרה"ג ר' יצחק אייזיק קעניג, כיום ראש ישיבת תומכי תמימים בלוד (פורסמה ב'מתכוננים' גיליון 1 ערב שבת קודש פרשת דברים תשע"ד) - תיאור שחווה בעצמו בקשר להוצאת קובץ קודם:

"בשנת תשל"ד למדתי ב'כולל אברכים - צמח צדק' שבירושלים. עבדנו אז בכולל על הוצאת קובץ 'חידושי תורה' על 'ברכות הנהנין' של אדמו"ר הזקן... לקראת תשרי תשל"ה, כאשר נסעתי לרבי, הבאתי עמי תדפיס מהקובץ, והכנסתי ל'מזכירות'. (עדיין לא היה קובץ מודפס שכן עוד לא הוכן במלואו, כי אם רק 'תדפיס').

"במשך החודש, כאשר נכנסתי ל'חידושי' (פרטית), התייחס הרבי דקות בודדות (דקה או מעט יותר) לעניינים האישיים שציינתי בפתק, ולאחר-מכן החל לדבר על התדפיס. כשש דקות דיבר הרבי בלהט ("אסאך געקאכט"), כיצד ייתכן שהקובץ עדיין לא בדפוס! [ומדוע] צריך לעבוד על זה כל כך הרבה זמן?! עוד הוסיף הרבי לדבר על זריזותו של אברהם בעקידת יצחק, שהזריזות היא הייתה עיקר המעלה, עוד יותר מהמסירות נפש.

"הדיבור היה בלהט רב ("מיט אזא קאך"), כשבתוך הדברים התבטא הרבי: 'אולי אני יכול לעשות משהו כדי לעזור ולזרז את ההוצאה לאור?', והביע את רצונו שוב שהקובץ כבר יודפס!"

ה. והנה, כללות עבודת האדם באופן של הליכה מלמעלה למטה - מודגשת בסדר העבודה מידי יום ביומו:

לכל לראש צריך להתפלל בבית הכנסת, ואחר-כך צריך ללמוד תורה בבית המדרש, ואחר-כך הולך הוא מלמעלה למטה - להתעסק בענייני העולם, "הנהג בהם מנהג דרך ארץ". ועלידי ירידה זו נפעל עילוי נעלה יותר וכו'. ועל-דרך בנוגע לכללות חיי האדם:

כאשר מדבר ומשפיע על הזולת, צריך לדבר עמו בדברים היוצאים מן הלב, היינו מפנימיות הלב, ולא מן השפה ולחוזן

לכל לראש ישנם השנים שבהם עיקר עסקו בלימוד התורה - החל מ'בן חמש שנים למקרא, בן עשר שנים למשנה, בן חמש-עשרה לגמרא כו', שאז עבודתו צריכה להיות באופן ש'תורתו אומנתו' (אפילו לשיטת ר' ישמעאל) - מאחר שאין לו דאגות הפרנסה וכו'.

אחר-כך באות השנים שבהן עבודתו היא באופן של הליכה מלמעלה למטה, היינו, שיורד למטה להתעסק בענייני העולם, מאחר ש'ריחיים בצווארו', כי חייב הוא לפרנס את בני ביתו.

והנה, גם באותן השנים שבהן עבודתו היא באופן ש'תורתו אומנתו' - צריכה להיות עבודתו באופן של "לך-לך", ובב' אופני ההליכה, הן ההליכה מלמעלה למטה, והן ההליכה מלמעלה למטה, כדלקמן.

1. והביאור בזה:

עבודת ההליכה מלמעלה למטה, עניינה - שצריך להוסיף עוד יותר ולהגיע לדרגה נעלית יותר בלימוד התורה.

דהנה, כאשר מדובר אודות תלמיד הראוי לשמו, היינו, תלמיד שמנצל את הזמן באופן המתאים ולומד כדבעי כו' - נשאלת השאלה:

מען האט איינגעהאנדעלט און איינגעקויפט כמשך חודש תשרי" - כידוע פתגם רבותינו נשיאינו - הנה בבוא שבת פרשת לך-לך, שאז לומדים וקוראים בתורה פרשת לך-לך, וצריכים לחיות עם ההוראות של פרשה זו (כתורת אדמו"ר הזקן הידועה שצריכים לחיות עם הוראות פרשת השבוע) - לומדים הוראה כללית על כל השנה כולה, שהעבודה בכל עניינים הנ"ל צריכה להיות באופן של עלייה והילוך שבאין-ערוך, למעלה

ממדידה והגבלה לגמרי.

וכפי שמבאר אדמו"ר הזקן בתורה-אור (ריש פרשתנו) [שמאמרים אלו נלקטו ונסדרו על-ידי הצמח-צדק] שבכללות עניין "לך-לך" ועל-דרך זה "וילך למסעיו" - ישנם ב' אופני הליכה: מלמעלה למטה, ומלמעלה למעלה.

וכמבואר שם ש"אברם הוא שכל הנעלם מכל רעיון", ומשם צריך להיות עניין ההילוך מלמעלה למטה, "מאב רם בחינת יסוד אבא עד אל הארץ בחינת מלכות", ועל-ידי זה נפעל "אשר אראך" - "אראה ואגלה אותך בעצמך כו'", היינו, שעל-ידי זה מגיע לדרגה נעלית יותר - באין-ערוך מבחינת "שכל הנעלם מכל רעיון". וזהו גם עניין ההילוך מלמעלה למטה, היינו, שעל-ידי הירידה למטה הרי הוא מגיע לדרגה נעלית יותר כו'.

וכמדובר כמה פעמים שכאשר ישנם ב' פירושים בעניין אחד (העניין של "לך-לך", הליכה מלמעלה למטה, והליכה מלמעלה למעלה) - בהכרח לומר שאינם ב' פירושים נפרדים, אלא ישנו קשר ביניהם, ועד שהם עניין אחד, כמדובר כמה פעמים אודות הראייה לדבר מפירוש תיבת "שעטנז" - צירוף ג' העניינים של "שוע טווי ונוז".

דבר שבדפוס

**כשהרבי הסכים להוצאת 'תולדות לוי יצחק' • פתח את צינור
ה... 'מפתחות' • את מה שכח הביבליוגרף לציין? • איזו שליחות
מיוחדת הביאו עמם התלמידים השלוחים לאוסטרליה בימי הספירה
של תשל"ה? • על דברים חוצבים שנאמרו ב'יחידות' • וכיצד התבטא
הרבי לגבי הדפסת דברי תורה בעיתונים?**

תולדותיהם של צדיקים

"והנה הראשון שפתח את זה הצינור ועשה והתחיל לכתוב ולעשות מפתחות לספרי חסידות הוא כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש שכתב מפתח על התניא ותורה אור וליקוטי תורה – והוא הוא שציווני לעשות מפתח על כל תורת חסידות חב"ד".

בסופם של כרכים ב' (עמ' 745-700) וד' (עמ' 1379-1431) מסדרת 'ליקוטי שיחות', נדפסו "מפתח ענינים" ש"נערך על ידי הרב התמים אלי' חיים שי' קארלעבאך": ח"א – העניינים לפי סדר הא"ב; ח"ב – לפי סדר התנ"ך, הש"ס המדרשים והספרים שאחר כך לפי סדר הדורות. רוב המדרשים באים לפי סדר הפסוקים.

שני קובצים בקיץ אחד!

בימי הספירה של שנת תשל"ה הגיעו לארץ-הקודש שלוחי הרבי שנסעו לאוסטרליה. בשהותם בה ביקרו בין השאר בבית הכנסת 'צמח צדק' ובכולל במקום, ומסרו לנוכחים כי יש להם שליחות מהרבי והיא:

למסור 100 פונט (שקל ישן) עבור הוצאה-לאור של שני קבצי 'הערות וביאורים' בשולחן ערוך אדמו"ר הזקן על ידי אברכי הכולל. קובץ אחד צריך להופיע בדפוס לקראת י"ב-י"ג תמוז, והשני – עד לראש השנה. באם לא תתבצע משימת

כשעלה הרעיון להנציח בספר את תולדות חייו ופעלו של הרה"ק ר' לוי יצחק שניאורסאהן ז"ל, כתב על כך לרבי הרה"ח ר' נפתלי צבי שי' גוטליב מספר פעמים, ולא נענה.

בהזדמנות אחת באותה תקופה, טרם נסיעת הרה"ח ר' טוביה שי' בלוי לרבי, ביקש ממנו הרב גוטליב שישאל את הרבי על כך ב'יחידות'. ואכן בהיכנסו ל'יחידות' הזכיר ר' טוביה את הנושא. הרבי שאל את הר"ט: "וואס זאגט איר?" [=מה דעתכם], והר"ט אמר כי לדעתו אכן ר' נפתלי מתאים לדבר.

הרבי הגיב: "ובכן, אמרו לו שיכתוב משהו [לדוגמה] ושישלח לכאן דוגמה, ונראה".

כפי שנתבקש ר' נפתלי צבי כן עשה, הכין וכתב פרק, שלח לרבי, וזכה לאישור. גם בהכנת הספר הסתייע רבות ברב בלוי, שכתב בין השאר את הפרק על תורתו של אבי הרבי ועוד. כך יצא הספר לעולם.

ה'מפתח' לתורת חב"ד

להלן דברים שכתב הרב אלי' חיים קרליבך בהקדמתו ל'יד מאור ושמש' (מוסד זכר נפתלי, נ.י. תשל"ז, עמ' יו"ד):

כיצד יכול להוסיף עוד יותר בלימוד התורה, הרי במשך המעתי'לעת ישנם כ"ד שעות בלבד, ומאחר שמנצל את כל זמנו באופן המתאים, מהיכן ייקח זמן נוסף כדי להוסיף בלימוד התורה!?

הנה על כך אומרים לו שבלימוד התורה ישנם ב' עניינים: כמות ואיכות. ולכן, גם כאשר נראה לו שאינו יכול להוסיף בכמות לימוד התורה, הרי בוודאי יכול להוסיף באיכות לימוד התורה.

ובאמת אפשר להוסיף גם בכמות הלימוד – שהרי רואים בפועל שכאשר הלימוד הוא בעצלתיים, הרי הכמות שמספיק ללמוד היא פחותה מאשר הכמות שהיה יכול להספיק אם היה לומד מתוך חיות כו'. ועל-פי זה מובן שאפשר להוסיף גם בכמות הלימוד – כי כאשר לומד בחיות יותר, מספיק הוא ללמוד כמות גדולה יותר.

והנה, ב' העניינים של כמות ואיכות, אינם ב' דרגות בלבד, אלא הם ב' סוגים כלליים, שבכל אחד מהם ישנם ריבוי דרגות.

ועל-דרך המבואר באגרת-הקודש³ בנוגע לגן-עדן – "שיש כמה וכמה מעלות ומדרגות גן-עדן זה למעלה מזה עד רום המעלות", אף-על-פי שבכללות ישנם בגן-עדן ב' בחינות בלבד – גן-עדן התחתון וגן-עדן העליון.

על-דרך זה מובן בנוגע לב' העניינים כמות ואיכות שבלימוד התורה – שהם ב' סוגים כלליים, ובהם ישנם ריבוי דרגות.

ובפרט שכללות עניין גן-עדן קשור עם לימוד התורה – כי קיום המצוות שייך רק בעולם הזה ולא בגן-עדן, מה שאין-כן לימוד התורה שייך גם בגן-עדן, כפי שמצינו שיש מתיבתא דרקיעא, מתיבתא דשמיא, מתיבתא דקוב"ה וכו'.

ז. על-דרך זה צריך להיות ההילוך מלמעלה למטה:

גם כאשר הוא תלמיד הראוי לשמו, היינו שכל חיותו בלימוד התורה – אינו יכול להסתפק בלימוד התורה בלבד, אלא נדרשת ממנו הליכה מלמעלה למטה, "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך", לצאת החוצה ולהשפיע על יהודי שנמצא בחוץ להניח תפילין, ולקנות אות בספר-תורה.

וכמבואר באגרת-הקודש⁴ שגם תלמידי-חכמים העוסקים בלימוד התורה, צריכים לעסוק בגמילות-חסדים, כמאמר רז"ל, כל האומר אין לי אלא תורה וכו'.

ומאחר שמדובר אודות תלמיד הראוי לשמו, היינו, שכל חיותו היא בלימוד התורה, בדוגמת "דגים שבים" [והרי משל זה נאמר בנוגע ללימוד התורה דווקא, ולא בנוגע לקיום המצוות] – מובן שההילוך מלמעלה למטה, לצאת החוצה ולהתעסק בהפצת המעיינות כו', הרי זה עניין הדורש תנועה של מסירת-נפש, ובסגנון אחר: "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך", הליכה באופן שבאין-ערוך.

וזהו כללות עניין ההליכה מלמעלה למטה – היינו, שנוסף על עיקר עסקו בלימוד התורה, הרי הוא מנצל את הזמנים הפנויים (על-פי הוראת הנהלת הישיבה) לעסוק בהפצת המעיינות חוצה, ולאחרי זה – בכללות עניין המבצעים.

ח. והנה, כאשר התלמיד יוצא להתעסק בהפצת המעיינות חוצה, הרי אף-על-פי שפעולה זו באה אצלו על-ידי עניין של מסירות-נפש, אף-על-פי-כן, בנוגע לפעולה עם הזולת אין ניכר אצלו כלל שזהו עניין הכרוך עם מסירות-נפש, היינו, שעושה זאת מתוך הכרח כו', אלא הוא מתעסק בזה מתוך חיות כו'.

ואף-על-פי שהוא תלמיד ישיבה, ועניינו רק לקבל ולציית להוראות הראשי-ישיבה, המשפיע והמשיגה, ובפרט על-פי המבואר בשיחה הידועה⁵ אודות אור המשפיע ואור המקבל, ואם-כן, למאי נפקא מינה (לכאורה) אם פעולתו בהפצת המעיינות חוצה היא מתוך הרגש וחיות כו', העיקר שמציית ומתנהג בפועל על-פי ההוראות שמקבל מהנהלת הישיבה!?

הנה הביאור בזה – כאשר מתעסק בהפצת המעיינות חוצה ללא כל חיות כו', ואותו יהודי שמנסה להשפיע עליו רואה שהוא מדבר עמו מתוך כפייה והכרח, או שעושה זאת בקרירות ("קאלט בלוטיק") על-כל-פנים, או באופן של "מים פושרים", ללא הרגש וחיות כו' – הרי בוודאי

(4) סימן ה'.

(5) ספר-השיחות תורת-שלום, עמ' 75 ואילך.

(3) סימן י"ז

מתכוננים לקניין הארץ בשלימות

ההוראה כיום מהציווי "לך-לך"

כיוון שהעניין המוזכר בפרשתנו בדבר הליכת וכניסת אברהם לארץ-ישראל, ונתינתה לו ולזרעו, שב וחזרו ובהוספה מדי שנה כאשר קוראים את הפרשה – נשאלת השאלה: לאחר שהקב"ה (בפרשתנו) מסר כבר בפועל את ארץ-ישראל לידי בני-ישראל – "לזרעך נתתי את הארץ הזאת גו", "נתתי" לשון עבר, "כבר נתתי" [...] ועל-אחת-כמה-יזכמה לאחר שעם-ישראל אכן כבש כבר בפועל את ארץ-ישראל בכיבוש הראשון (כיבוש יהושע) ואחרי כן בכיבוש שני (כיבוש עזרא) – מהי משמעות העכשווית לפועל של הסיפור בפרשה על יציאתו של אברהם "מארצך" והליכתו "אל הארץ אשר אראך", ושהקב"ה העניק לו את ארץ-ישראל – אלה הם לכאורה מאורעות העבר שאינם שבים יותר עוד על עצמם?

ויש לומר הביאור בזה:

כאשר נתן הקב"ה את ארץ-ישראל לאברהם כברית בין הבתרים ("לזרעך נתתי את הארץ הזאת" "כבר נתתי" בפועל), הוא כבר נתן לו בפועל (באותה ברית) את כל עשר הארצות. לא רק את שבע הארצות – "את החיתי וגו", אלא גם את כל ג' הארצות – "את הקיני ואת הקניזי ואת הקדמוני". רק שבגלוי ובפועל "לא נתן להם אלא שבעה גויים והשלושה כו' עתידים להיות ירושה לעתיד" – "בימי המלך המשיח", אבל הקב"ה נתן הכל מיד בבת אחת [...].

מכל זה מובן, שמכיוון שבזמן הזה – ואפילו בזמן יהושע ובזמן בית ראשון או בזמן עזרא – החזיקו (לכל היותר) רק בשבעה ארצות ולא בג' הארצות (קיני, קניזי וקדמוני) [...] ממילא חסר בשלימות הקניין של ארץ-ישראל (גם של ז' הארצות).

כשם שהדבר נוגע לארץ-ישראל עצמה, כן הוא בנוגע ליהודים שבארץ-ישראל. אפילו לאחר כיבוש הארץ, עדיין לא היה בכל הזמנים מצב של "כל יושביה עליה" (מציאות אשר בה תלוי קיום דיני היובל) [...].

לפי זה מובן כיצד העניין שבפרשתנו – "לך לך מארצך וגו' אל הארץ אשר אראך", וכן עניין קניין הארץ (על-ידי הליכה "לאורכה ולרוחבה") – נוגע לפועל גם בזמן הזה. מכיוון שכל זמן שאין עדיין בפועל את ג' הארצות – קיני, קניזי וקדמוני (ובכלל זה תכלית השלימות של "כל יושביה עליה" – כל בני-ישראל מכל הדורות), בגאולה האמיתית והשלימה – עדיין אוחזים בעיצומו של קניין הארץ (כיוון שאז גם קניין ז' הארצות עדיין אינו בתכלית השלימות), ועדיין נדרש שיהיה "לך לך מארצך וגו'", שבני-ישראל מכל המקומות (ושל כל הדורות) יילכו מחוץ-לארץ "אל הארץ אשר אראך" ויקנו את ארץ-ישראל בשלימותה – כל עשר הארצות.

(מהתועדות שבת פרשת לך-לך התשנ"ב, התועדות התשנ"ב כרך א עמ' 256-258 – תרגום מאידיש)

בוה, אלא המשיך גם אחר-כך בלימוד התורה, בעילוי אחר עילוי.

ועל-דרך זה בנוגע להילוך שמלמעלה למטה: למרות שעבודת משה רבינו הייתה בתכלית העילוי, אף-על-פי-כן ירד ממדרגתו כדי ללמוד תורה עם כל בני-ישראל, כמבואר במדרשי רז"ל כיצד היה סדר המשנה שהיה משה רבינו לומד עם בני-ישראל.

ויתירה מזו: לא רק שלמד תורה עם "דור דעה" שלו, אלא גם לאחר ש"כלו מתי מדבר", ונשארו "אותן שכתוב בהן (בפרשת ואתחנן) חיים כולכם היום", היינו, דורו של יהושע (שהיו בדרגה פחותה יותר מ"דור דעה" של משה רבינו) – למד משה רבינו את כל העניינים שאחרי פרשת ואתחנן עם דורו של יהושע.

ועל-פי זה מובן כיצד צריכה להיות הנהגת כל אחד ואחד מישראל – שלומד תורתו של משה רבינו – על-פי אופן הנהגתו של משה רבינו.

והנה, על-ידי העבודה באופן של "לך-לך", מגיעים לסיום הפרשה – "בעצם היום הזה נימול אברהם וגו'", שקשור עם מה שכתוב ביציאת מצרים "בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים", ועד שזוכים לגאולה האמיתית והשלימה – "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות". והיציאה מהגלות אל הגאולה האמיתית והשלימה היא "ביד רמה", ובאופן ש"כספם וזהבם אתם", היינו, שלוקחים את כל ענייני התורה ומצוותיה שקיימו במשך זמן הגלות, ביחד עם גיצוצות הקדושה שבדברי הרשות וכו'.

והולכים ביחד עם משיח צדקנו לארץ-הקודש – במהרה בימינו ממש, בגאולה האמיתית והשלימה.

(קטעים מהתועדות שבת-קודש פרשת לך-לך, י' במרחשוון ה'תשמ"ב. תורת-מנחם – התועדות תשמ"ב, כרך א, עמ' 378-392 – בלתי מוגה)

שלא יצליח לפעול מאומה על הזולת. ולכן, למרות שראשית העבודה ועיקרה ושורשה היא באופן של קבלת-עול, הנה יחד עם זה עליו להתעסק בהפצת המעיינות חוצה מתוך הרגש וחיות דווקא.

ואינו יכול לטעון שעבודתו תהיה באופן של "עבד נאמן", כמבואר בהמשך תרס"ו שעבודתו היא באופן של קבלת-עול בתכלית השלימות, שכל מציאותו היא מציאות האדון, עד שהתענוג שלו הוא תענוג האדון וכו' – כי עד שיגיע לדרגת עבודת "עבד נאמן" יעברו מספר ימים, ואילו הפעולה עם הזולת (להצילו מיד ה"קלוגינער") צריכה להיות תיכף ומיד, ואי-אפשר להמתין עד שיגיע לדרגת העבודה של "עבד נאמן", ולכן צריכה להיות הפעולה וההתעסקות עם הזולת, מתוך חיות כו'.

זאת אומרת: כאשר מדבר ומשפיע על הזולת, צריך לדבר עמו בדברים היוצאים מן הלב, וכדיוק "מן הלב", היינו, פנימיות הלב, ולא רק מן השפה ולחוץ, אפילו שפת הלב, אלא מתוך פנימיות הלב דווקא.

והנה, כללות עבודת "לך-לך", עניין ההילוך, צריך להיות בתמידות, במשך כל זמן עבודתו בהיות נשמתו מלוכשת בגופו, שהרי הנשמות המלוכשות בגוף הן בבחינת "מהלכים", כמו שכתוב "ונתתי לך מהלכים" גו'. זאת אומרת: גם כאשר עבודתו היא בתכלית העילוי, נדרשת ממנו תנועת ההליכה לדרגה נעלית יותר.

וכפי שמצינו בנוגע לאופן עבודת משה רבינו: עבודתו של משה רבינו הייתה בתכלית העילוי, שהרי משה רבינו היה מבחר מין האנושי. ובמיוחד לאחר גודל העילוי ש"משה קבל תורה מסיני".

והנה, מבלי הבט על גודל המעלה שבעבודת משה רבינו תיכף לאחר מתן תורה – לא הסתפק